

Vardagskommunikation skola - hem

Delrapport 2: Samtal med lärare

Producerad i samverkan mellan Åkroken, Mittuniversitetet och
Sundsvalls kommun inom ramen för Samhällets Informationssystem

Olle Nilsson
Mittuniversitetet Sundsvall

Rapport 2005:4

Barn- och utbildningsförvaltningens rapportserie behandlar olika verksamheter inom kommunens skolor. Den första rapporten gavs ut 1988. Följande förteckning omfattar de rapporter som givits ut fr.o.m. 1999.

De senaste rapporterna finns att läsa på www.sundsvall.se. För att beställa äldre rapporter ring 060-19 14 75.

1999:1	<i>Stig Sundqvist</i> , Företagsamma barn och elever i Sundsvalls kommun - lägesrapport och analys.	2002:2	<i>Ove Lundberg</i> , Skolåret 2001/02, Sammanställning av kvalitetsredovisningar från Sundsvalls - skoldistrikt, -gymnasium, -kulturskola.
1999:2	<i>Lennart Jacobsson, Kenneth Steiner och Annica Welander</i> , Hur fungerar förskoleverksamheten i Sundsvalls kommun -enligt föräldrarna.	2003:1	<i>Lennart Jacobsson, Annica Welander</i> , Så tycker föräldrar om Sundsvalls förskolor. Attitydundersökning i Sundsvalls förskolor hösten 2002.
1999:3	<i>Lena Felländer</i> , Individuellt inre bildarbete - Att synas för sig själv och andra - Ett identitetsstödande arbetssätt.	2003:2	<i>Agneta Ögren Ruona</i> , Kvalitetsredovisning 2002, Barn- och utbildningsförvaltningen i Sundsvall.
1999:4	<i>Carin Nilsson</i> , Barn och ungdomar i behov av särskilt stöd inom Sundsvalls kommuns skolor.	2003:3	<i>Ove Lundberg</i> , Sundsvalls kulturskola - uppföljning av skolplanens mål.
1999:5	Skolåret 1998/99. Redogörelse från Sundsvalls skolor.	2003:4	<i>Ove Lundberg</i> , Så tycker elever & föräldrar om trivsel, trygghet, inflytande, delaktighet. Attitydundersökning i Sundsvalls grundskolor, våren 2003.
2000:1	<i>Katarina Riabacke</i> , Mitthögskolan, Institutionen för företags- och förvaltningsutveckling. KLAR! Är IT-utvecklingen i skolan färdig nu?	2003:5	<i>Birgitta Nordin Persson</i> , Så tycker gymnasieelever i år 2 om trivsel, trygghet, inflytande, delaktighet. Attitydundersökning i Sundsvalls gymnasium våren 2003.
2000:2	<i>Ove Lundberg</i> , Lokal styrelse med föräldramajoritet. En studie av försöksverksamheten vid Kyrkskolan/Öde skola.	2003:6	<i>Gitte Alvebjörk-Andersson, Birgitta Granér-Svedin, Birgitta Järveroth</i> , Sammanställning av hälsostatus hos elever i år 1, Västermalmsenheten, Sundsvalls Gymnasium.
2001:1	Skolåret 1999/00. Kvalitetsredovisningar från Sundsvalls - skoldistrikt - gymnasium -kulturskola.	2003:7	<i>Lena Näsholm</i> , Skolåret 2002/03, Sammanställning av kvalitetsredovisningar från Sundsvalls - skoldistrikt, -gymnasium, -kulturskola.
2001:2	<i>Carin Nilsson</i> , Kvalitetsredovisning läsåret 1999-2000, Barn- och utbildningsförvaltningen Sundsvall.	2004:1	<i>Carin Nilsson, Agneta Ögren Ruona</i> , Kvalitetsredovisning 2003, Barn- och utbildningsförvaltningen i Sundsvall.
2001:3	<i>Lennart Jacobsson, Annica Welander</i> , Hur fungerar förskoleverksamheten i Sundsvalls kommun år 2000 -enligt föräldrarna.	2004:2	<i>Carin Nilsson</i> , Bilden av Sundsvalls kommunala skolor, Sammanfattningar av uppföljningar/utvärderingar.
2001:4	<i>Susanne Nässbjer, Agneta Ögren Ruona</i> , Utbildning i kvalitetsarbete ger skolledaren nya verktyg för ständiga förbättringar.	2005:1	<i>Nils Öberg</i> , Ledning och styrning, Översyn och inriktningsförslag
2001:5	<i>Ove Lundberg</i> , Så tycker elever & föräldrar om trivsel, trygghet, inflytande, delaktighet. Attitydundersökning i Sundsvalls grundskolor, våren 2001.	2005:2	<i>Olle Nilsson, Johanna Sefyrin</i> , Mittuniversitetet, Sundsvall, Vardagskommunikation skola – hem, Delrapport 1: Föräldrars uppfattningar – nuläge och vision
2001:6	<i>Anne Björklund</i> , Uppföljning av "Grundläggande språkliga färdigheter".	2005:3	<i>Lennart Jacobsson</i> , Undervisningen i modersmål och svenska som andraspråk - Nuläge och idéer om framtid
2001:7	<i>Ove Lundberg</i> , Skolåret 2000/01, Sammanställning av kvalitetsredovisningar från Sundsvalls - skoldistrikt, -gymnasium, -kulturskola.	2005:4	<i>Olle Nilsson</i> , Mittuniversitetet, Sundsvall, Vardagskommunikation skola – hem, Delrapport 2: Samtal med lärare
2002:1	<i>Carin Nilsson</i> , Kvalitetsredovisning 2001, Barn- och utbildningsförvaltningen i Sundsvall.		

Vardagskommunikation skola – hem

Delrapport 2:

Samtal med lärare

April 2005
Olle Nilsson,
Mittuniversitetet, Sundsvall

Inledning

Denna rapport redovisar resultatet från en intervjustudie som genomfördes bland lärare på grundskolan i Sundsvalls kommun, inom ramen för projektet ”Vardagskommunikation skola-hem”. Studien som genomfördes i form av enskilda intervjuer under mars 2005, ingår i den första fasen i utvecklingen av en digital tjänst för främjande av kontakten mellan skola och hem. Projektet drivs inom ramen för Samhällets Informationssystem¹ och är ett samarbete mellan Mittuniversitetet, avdelningen för informations- och kommunikationssystem, Sundsvalls kommun, Barn- och utbildningsnämnden, samt SI. Projektet fokuserar på de mjuka frågorna kring IT i samhället som demokrati, utanförskap och sociologiska frågeställningar.

Syftet med studien var att undersöka lärares bild av kommunikationen mellan hem och skola. Resultatet skall, tillsammans med ”Delrapport 1”² ligga till grund för utformandet av en digital tjänst med avsikt att förbättra, fördjupa och förenkla vardagskommunikationen mellan hem och skola.

Studien

Upplägg och genomförande

Undersökningen genomfördes i form av enskilda semistrukturerade intervjuer under vecka 11-12, 2005. Intervjuerna som genomfördes med lärarna på respektive skola tog mellan 25-35 minuter. De spelades in och transkriberades. Vid utskriften av intervjuerna presenteras svaren samlade för varje person för att lättare kunna få en bild av de enskilda respondenternas åsikter. De citat som används i texten är i viss mån redigerade för att ge ett högre läsvärde. Citaten skall heller inte tolkas som representativa för alla lärares uppfattning, utan är valda för att initiera debatt.

Deltagare i undersökningen

Nio lärare från fem olika skolor i Sundsvalls kommun valdes ut för att delta i studien. Tillsammans representerar de olika typer av skolor och grundskolans olika nivåer.

Skola 1 - fs-6-skola. Två klasslärare, kvinnor.

Skola 2 - 6-9-skola. Två ämneslärare, en man och en kvinna.

Skola 3 - f-6-skola. Två klasslärare, en man och en kvinna.

Skola 4 - 6-9-skola. En ämneslärare, kvinna.

Skola 5 - f-6-skola. En ämneslärare och en klasslärare, en man och en kvinna.

”Alla skriver ju veckobrev, fast olika ofta”.

Berit har arbetat som lärare i över 20 år och är utbildad lågstadielärare. Nu jobbar hon som klasslärare och klassföreståndare i en 1-2:a, men har också svenskundervisning med två elever i 5:an. I klassen har hon *”bara 18 elever och det är ju behändigt och bra”*. Några av eleverna har föräldrar som är fränskilda, och i klassen går även en elev med utländsk härkomst.

¹ <http://www.itm.mh.se/si/>

² Sundsvalls kommun, Barn och Utbildning (2005) *Vardagskommunikation skola – hem, Delrapport 1: Föräldrars uppfattningar – nuläge och vision*, rapport 2005:2

Berit berättar att de "inte direkt" har någon gemensam policy för hur kontakten med hemmen skall skötas. "Alla skriver ju veckobrev, fast olika ofta. Någon skriver varje vecka, någon varje månad och någon bara om det är något speciellt. Jag tror att alla skickar någon form av information någon gång". Själv skriver Berit brev till föräldrarna varannan vecka om vad som varit och vad som skall hända. Övriga veckor skriver eleverna efter en speciell mall, "vad de gjort, vad som var roligt och vad som är på gång, så föräldrarna får ett brev varje vecka". Hon skriver ett gemensamt brev till alla som hon kopierar, men ibland skriver hon personliga kommentar på en del. De veckor barnen skriver "så lägger jag till en egen kommentar för varje barn. Det är ju viktigt att inte bara skriva när något dåligt har hänt, utan att man också skriver positiva saker". Veckobreven läggs in i en blå mapp som eleverna tar med sig hem och har med sig tom tillbaka på måndagen. "Många av mina elever har fått som rutin att läsa veckobreven själva och sedan sätta upp dem på kylskåpsdörren hemma".

En gång per termin har Berit utvecklingssamtal med föräldrar och elever, "men för vissa barn kan det bli oftare. För en del behövs kortsiktigare mål än en hel termin". Utöver detta förekommer inte mycket kontakt med föräldrarna, "men jag ringer så klart om det är något speciellt, men det är väldigt sällan. De får ju veta det mesta genom veckobreven". I familjer där barnen bor på två ställen så frågar Berit föräldrarna om de vill ha dubbel uppsättning av veckobrev och andra meddelanden, "och några vill ju det medan andra tycker det går så bra ändå". När det gäller utvecklingssamtalen så kan de frånskilda föräldrarna oftast komma överens, men det har hänt att Berit har haft ett med varje förälder. Ibland upplever Berit att det kan vara svårt att berätta för föräldrarna om problem, eftersom det kan äventyra kontakten med hemmet. "Det gäller ibland att väga sina ord". I de flesta fall är föräldrarna medvetna om problemen och uppskattar att lärarna är raka. Om det händer något på skolan så försöker man oftast lösa det direkt med eleven/eleverna. Är det något Berit anser viktigt för föräldrarna att veta så uppmanar hon barnen att berätta hemma, och sedan tar hon telefonkontakt. I andra fall så kan hon bestämma att "det här löser vi här och nu, och upprepas det inte så kontaktar jag inte föräldrarna".

När det gäller kontakten med invandrabarnens hem så upplever Berit att hon "måste vara mer tydlig. Till exempel som när vi skall ha lov så måste jag förklara varför vi skall ha sportlov eller varför vi har påsklov". Hon berättar vidare att hon tidigare arbetat i en förberedelseklass för asylsökande så hon har stor erfarenhet av att kommunicera med föräldrar med utländsk bakgrund. "Jag upplever att de anser att skolan är väldigt viktig och att de är väldigt intresserade av skolan. De kommer också till skolan oftare än de svenska föräldrarna". När eleven i Berits klass är sjuk ringer han själv och sjukanmäler sig "för föräldrarna ber honom göra det. Det blir mer kommunikation via barnet än vad det är för de svenska barnen".

Berit berättar att det är oftast är mammorna som hon har kontakt med. "När jag skall ringa hem till föräldrarna så ringer jag det nummer som står på klasslistan, vilket oftast är hemnumret. Även om de bor på två håll så är det oftast bara ett nummer på klasslistan, och det är oftast till mamman. Om ingen är hemma så har vi en lista med annan kontaktinformation och oftast är det mammans mobilnummer eller numret till hennes arbete som finns där. Berit är nöjd med hur kontakten med hemmen fungerar. Hon anser att "det viktigaste jobbet föräldrarna har när det gäller barnens skolgång är att hjälpa dem med läxor, att se till att de har med de kläder och andra saker de behöver, och att läsa lappar och meddelanden som barnen tar med hem. Och det tycker jag att de sköter bra". Berit fortsätter. "i min klass så ordnar föräldrarna trivselaktiviteter och gör kul saker med barnen en gång per termin. Sen är det ju kul om de kommer och hälsar på. Nu på måndag kommer en pappa som är sjukgymnast och skall prata lite om kropp och hälsa. Det beror en del på oss också hur vi uppmuntrar dem el-

ler inbjuder dem att komma till skolan”. Hon berättar att när det fanns kontaktdagar var det ”jättemånga” som kom och hälsade på.

Hon använder inte e-post i kontakten med föräldrarna eftersom barnen inte då kan läsa dem lika lätt. Sedan tycker hon att det är viktigt för barnen att lära sig att ta ansvaret. Annars använder Berit e-post mycket och ofta och känner sig bekväm vid användning av IT. Ett problem med att använda e-post för snabb kommunikation med föräldrarna är att det då krävs en rutin så att hon och föräldrarna är säkra på att mejlet läses i tid. *”Om en förälder behöver veta något inför nästa dag så är det säkrare att ringa, för då vet man att man får svar”.*

”...men nog finns de dom som slänger lapparna efter vägen.”

Lotta är utbildad 1-7-lärare och har arbetat som lärare i fem år. För närvarande är hon klasslärare och klassföreståndare i en 3:a. I klassen har hon 16 elever varav 6 har fränskilda föräldrar och två har utländsk bakgrund.

Lotta berättar att det är skillnader mellan de yngre och äldre klasserna hur de sköter kommunikationen med elevernas hem. *”Själv så skriver jag veckobrev varje vecka när jag har en 1:a eller 2:a, men när de kommer till 3:an så skriver jag varannan. I 2:an hade jag också en veckodagbok som eleverna turades om att ta hem, så när den kom hem till en förälder så kunde den läsa vad vi gjort sen de hade fått boken senast. I 1:an hade jag också små blå kontaktböcker där till exempel föräldrarna kunde skriva när de skulle gå hem eller bli hämtade från Fritids. Då slapp föräldrarna ringa varje morgon för att meddela detta. Nu i 3:an så använder jag ibland dessa kontaktböcker för elever med speciella behov. Det kan vara så att det behövs mer intensiv kontakt med föräldrarna ibland.”* Lotta har också kontakt med föräldrarna vid de obligatoriska utvecklingssamtalen och ett föräldramöte en gång per termin. Ibland kan det vara andra meddelande, utöver veckobrevet, men de försöker Lotta alltid att skicka med eleverna samtidigt som veckobrevet. Hon upplever att systemet med ”ryggsäcksposten” överlag fungerar bra, *”men nog finns det de som slänger lapparna efter vägen.”* Lotta begär ingen kvittens från föräldrarna utan *”det är ett ansvar som föräldrarna måste ta”.*

I normala fall så har inte Lotta någon mer kontakt med föräldrarna än de som nämnts ovan, och hon får sällan telefonsamtal från dem. *”Visst händer det att det periodvis kan vara intensivare kontakt men det är om det är några speciella problem”.* Det är sällan någon förälder som kommer på besök på skolan. Lotta funderar på om det beror på *”att vi kanske servar dem för alltför mycket information via veckobrev och annat, så att föräldrarna kanske tycker att de redan vet allt. Det finns ju några föräldrar som kommer, men det är alltid samma. I 1:an och 2:an ser man föräldrarna här oftare för då lämnar och hämtar de barnen men nu i 3:an ser man dem sällan”.* Hon säger att det är mammorna som hon har mest kontakt med, *”det är mammorna som ringer, det är mammorna som kommer på utvecklingssamtal och föräldramöte, så helt klart är det de som huvudsakligen sköter kontakten med skolan”.*

När det gäller kontakten med fränskilda föräldrar så *”är det i ett fall där föräldrarna får varsitt veckobrev, men annars så får de veckobrevet den vecka barnet bor hos dem. På utvecklingssamtalen gör en del föräldrar upp om att om den förälder som barnet bor hos den veckan går på samtalet. Andra vill absolut gå båda två och då får vi hitta en tid som passar. Jag har inga föräldrar som inte kan prata med varandra, men skulle det vara fallet så erbjuder jag dem varsitt samtal. Jag brukar alltid fråga hur de vill ha det. Samma gäller vid föräldramötena”.* Lotta berättar att på utvecklingssamtalen kan det vara svårt att ta upp vissa saker när eleven är med, och då bokar hon en annan tid när bara hon och föräldrarna träffas. *”Det*

finns saker som jag inte vill att eleven skall höra att jag säger. Det kan bli negativa tankar och självuppfyllande profetior. Sen finns det också saker som föräldrarna inte vill höra eller ta åt sig och då är det svårt. Då kan jag ta hjälp av skolsköterskan eller rektorn". Hon tycker det är lättare att prata om "skolgrejor" än om disciplinproblem eftersom föräldrarna då kan ta åt sig och känna att de har gjort något fel i sin uppfostran. "Det händer också att jag kan känna att föräldrar tycker att eftersom jag inte har några egna barn så vet jag inte hur det är att uppfostra. Vid sådana tillfällen är det skönt att ha med någon annan ur personalen, och vi brukar alltid vara minst två när det är ett jobbigt samtal". Vid utvecklingssamtal med föräldrar från annat land så brukar Lotta ha med en tolk "men trots det så är det skillnad, det är en annan sorts kommunikation som man också behöver träna på. Man vet ju inte heller alltid om tolken kanske försöker linda in vissa saker, eller om vissa ordval kan uppfattas annorlunda för någon från en annan kultur. Sen är jag ganska säker på att många kan ha en annan syn på skolan och dess roll, men det tror jag även kan gälla svenska föräldrar som tittar tillbaka på sin egen skolgång och skolan har förändrats sen de gick".

Lotta berättar vidare att en del föräldrar kan höra av sig när de läst veckobrevet. *"Till exempel så ringde en och sa att hon sett att vi skulle läsa om skelettet och skickade sen med en röntgenbild på när hennes barn hade brutit benet. Det har också hänt att om någon varit på semester någonstans har haft med sig bilder därifrån när vi läst om det landet". Hon fortsätter: "det vore kul om föräldrarna själva kom hit också och deltog mer. Jag vet ju inte vad alla föräldrar jobbar med men det vore kul om vi läser om en sak och en förälder som jobbar med just det kom hit och berättade. En del har ju också specialintressen som en pappa skulle komma och prata om fiske men det har inte blivit av än". Men annars så upplever Lotta att föräldrarna litar på att lärarna sköter undervisningen på bästa sätt.*

Om det uppstår konflikter på skolan så försöker Lotta alltid lösa det själv först och ordnar det upp sig så kontaktar hon inte föräldrarna. *"Men det beror lite på hur allvarligt det är eller om det är något som upprepas. Jag ringer alltid föräldrarna om det är någon större sak. Jag kan tänka mig att det är jobbigt som förälder om man hela tiden blev uppringd eller fick meddelanden att nu har ditt barn gjort si och nu har det gjort så". Hon önskar att hon skulle ha mer tid att ringa föräldrar eller skicka lappar till dem med positiva nyheter så att det inte bara blir när det hänt något.*

Lotta använder e-post privat men inte i kontakten med föräldrarna. Hon har gjort det någon gång efter önskemål från föräldern. Hon har inget emot att börja använda det mer i föräldrakontakten, till exempel för veckobreven *"och då skulle jag prata om innehållet veckobrevet med barnen för det är ju mycket för deras skull man skriver det".*

"...men de är väldigt dåliga på att hälsa på i skolan".

Kerstin har arbetat drygt två år som lärare. Hon är klasslärare och klassföreståndare i en 3-4. I klassen har hon 21 elever varav 5 har fränskilda föräldrar och två är från invandrarhem.

Kerstin säger att de inte har några gemensamma regler för kommunikationen med hemmen, *"men vi pratar ju lite kollegorna emellan om hur vi gör".* Hon försöker ha ett föräldramöte per termin och ett utvecklingssamtal per barn och termin. *"Utvecklingssamtal kan det bli of-tare om det behövs".* Utöver dessa kontakter så skriver Kerstin brev hem till föräldrarna när hon tycker att det behövs. *"Mina elever skriver skoldagbok varje vecka där de utvärderar veckan som gått och planerar inför kommande vecka. Den tar de hem på fredagarna så kan föräldrarna läsa. Föräldrarna kan också skriva meddelanden till exempel om någon skall till tandläkaren, och även jag kan skriva om det ä något speciellt".* Kerstin signerar i skoldagbo-

ken när hon läst meddelanden från föräldrarna och på samma vis signerar de flesta föräldrar att de tagit del av meddelanden från henne. Hon anser att det fungerar bra med skoldagboken och tycker att det är ett värde i att föräldrarna får läsa barnens ord. Det förekommer också lappar om hon behöver meddela något särskilt. Telefonkontakt är inte så vanligt, *”det händer någon gång ibland, men inte så att det är betungande”*.

Kerstin upplever att det är oftast hon som initierar kontakten *”för det är ju här på skolan det händer något”*. Det är mest mammorna hon har kontakt med och *”det är oftast de som ringer och sjukanmäler”*. Samma när hon skall ringa hem så är det oftast mammornas telefonnummer som står som kontaktnummer. När det gäller fränskilda föräldrar i Kerstins klass så kommer båda parter på utvecklingssamtalen, *”och jag skickar hem dubbla lappar med de barnen”*. Föräldrarna med utländsk bakgrund kan vara lite svårare att ha kontakt med, främst vad det gäller språket, men de har möjlighet att ha tolk närvarande på utvecklingssamtal. Det är svårt med telefonkontakt och när man skickar lappar *”så vet man inte riktigt om budskapet har gått fram”*. Ibland får barnen fungera som tolk och ringa hem från skolan för att till exempel bestämma tid för utvecklingssamtal. *”Jag tycker att föräldrarna är ganska intresserade av sina barns skolgång, de allra flesta, men de är väldigt dåliga på att hälsa på i skolan”*. På föräldramöten är det alltid god uppslutning.

Kerstin upplever att det kan vara jobbigt att ringa föräldrarna *”om det är mycket bråk och stök runt en enskild elev”*, men säger att de flesta föräldrar *”ändå uppskattar när man hör av sig och vill gärna vara med och försöka rätta till det”*. När hon började arbeta som lärare var det värre men tycker att hon blivit allt bättre på det, *”och trots allt så är det ju mitt jobb att hjälpa barnet”*. När det uppstår bråk eller konflikter på skolan så försöker Kerstin först lösa det tillsammans med eleven, och informerar föräldrarna sedan i efterhand. *”Det beror också på hur allvarligt det är, för man ringer ju inte i onödan”*.

Kerstin använder inte e-post i kontakten med föräldrarna, men känner sig inte främmande för att använda tekniken. *”Skickar man e-post så tycker jag att man tar bort en del av ansvaret från barnen vilket kan vara synd. Men, skickar man e-post slipper man ju kopiera och sparar ju på papper”*. Hon tycker att systemet med lappar fungerar bra och upplever inte att hon måste tjata på barnen för att de skall ta med dem.

”Jag tycker det är jättebra med mejl istället för att de ringer”.

Lisa har arbetat 20 år som lärare på ”mellanstadiet” i klass 4-6. Hon har en klasslärarutbildning i botten som hon senare byggt på med en ämneslärarutbildning. Lisa är klassföreståndare i en klass med 20 elever vilkas hem hon sköter kontakten med. Hon berättar att det är lite färre elever i klasserna nu delvis på grund av att det startat friskolor i området. Samtliga elever i klassen har svenska föräldrar för *”det här området är segregerat åt andra hållet”*, säger Lisa. Tidigare har Lisa haft invandrabarn i klassen och berättar *”att det kan vara skillnad på föräldrarnas syn på skolan, lärarna och deras roller. Det är ju i och för sig inte konstigt om de har vuxit upp i en annan skolkultur. Ofta har det varit saker som hur barnen sköter sig, alltså ordnings- och disciplinfrågor.”* Några av eleverna kommer från hem med fränskilda föräldrar.

På skolan har de inga gemensamma riktlinjer för hur de skall hantera kontakterna med hemmen. Lisas elever har varsin bok som består av två delar, en reflektionsdel där eleverna själva skriver om sin vecka, och en del där hon skriver meddelanden och annan information till föräldrarna. Eleverna tar hem boken varje fredag. I de familjer där föräldrarna är fränskilda *”fungerar det för det mesta väldigt bra. Barnen tar med och visar boken för båda*

föräldrarna. När det gäller lappar så skickar jag med de barnen två lappar. Det går bra när båda föräldrarna bor kvar i närheten, men en elev i klassen har sin pappa i södra Sverige och med honom har jag ingen kontakt, utan det sker via mamman.” Utöver veckodagboken så har Lisa en hel del mejlkontakt med föräldrarna. ”Jag tycker det är jättebra med mejl istället för att de ringer, för det är svårt som lärare att säga att man är tillgänglig på telefon. Jag vill inte ha mobiltelefon påslagen på lektioner förutom i nödfall.” Lisa berättar vidare att hon kontrollerar sin e-post dagligen och att föräldrarna kan förvänta sig att få svar samma dag. När det gäller allvarigare ämnen eller sjukanmälningar så vill hon inte ha dem via e-post, utan ”då vill jag att föräldrarna ringer eftersom jag kanske inte hinner läsa min mejl på morgonen, och sedan är det ju inte riktigt säkert heller.” Ibland skickar Lisa också hem lappar med barnen, till exempel om det skall hända något speciellt. Hon säger att ”lappsystemet fungerar bra för föräldrarna är engagerade och bryr sig och läser alla lappar.” Det är inte ofta hon har telefonkontakt med hemmen, ”det har blivit mindre med åren”.

Minst en gång per termin har Lisa utvecklingssamtal med föräldrar och elever tillsammans. I några fall, där föräldrarna varit oense, har hon haft separata samtal med föräldrarna, ”men oftast kan de komma överens så att det bra behöver bli en träff.” Hon fortsätter, ”jag anser ju att det är för barnets skull man har utvecklingssamtalet, att barnet är i centrum, sen får föräldrarna försöka komma överens.” Lisa säger att när det gäller ordningsfrågor så ”är det lättare att vara tydlig och rak än när det gäller att ett barn kanske inte når upp till de mål som krävs. Om det till exempel handlar om att barnet har läs- och skrivsvårigheter, så väljer jag ibland att träffa bara föräldrarna, utan att barnet är med, eftersom det handlar ju om att stärka barnet och inte sänka det.” Hon berättar också att föräldrar ofta frågar om ett jämförande material, alltså hur det egna barnet ligger till i förhållande med de andra i klassen, ”men det är ju inte det det handlar om. Istället kan jag säga att ditt barn utvecklas positivt eller utvecklas i den takt man kan förvänta sig i den här åldern”. Lisa anser att i hennes klass så är det inte någon skillnad mellan mammor och pappor när det gäller vem hon har mest kontakt med. Hon väljer inte vem hon skall ringa till om det är något akut utan ofta har föräldrarna sagt vem som hon lättast kan få tag på.

”Jag tror att barn måste hamna i konflikter ibland, både för att utvecklas som människa och för att kunna ta tag i saker själv.” När det gäller mindre allvarliga eller enstaka händelser så försöker Lisa lösa dem tillsammans med barnen utan att informera föräldrarna. Hon kan däremot säga till barnen att ”nu vill jag att du berättar vad som hänt när du kommer hem”. Är det allvarigare eller upprepade händelser så kontaktar hon föräldrarna för att diskutera hur man skall lösa problemet.

”Annars är min grundprincip att jag skickar hem lappar till den förälder som de bor hos mest, sen får föräldrarna lösa det själva.”

Börje har arbetat som klasslärare på ”mellanstadiet” i 20 år. Under detta år är inte Börje klassföreståndare i någon klass utan undervisar i olika klasser från 3:an till 6:an. I och med det har han inte ansvar för någon föräldrakontakt, men har alltid haft det tidigare år och kommer att få det till hösten igen. I de klasser han undervisar är det ”mellan 5 och 10 elever som har frånskilda föräldrar.” Börje berättar att på skolan ”är det väldigt få invandrarelever, så vi får läsa om muslimer i böcker”.

Enligt Börje så har man ingen gemensam policy för hur man skall sköta kontakten med elevernas hem, ”det får varje klasslärare lägga upp själv”. När Börje var klassföreståndare så skicka han hem ett brev ”med allmän skolinformation” med eleverna varje vecka. ”Jag skrev

också en enskild kommentar om varje elev i veckobrevet, till exempel om resultat eller om hur veckan varit. Det finns också ett utrymme för eleverna att kommentera det jag skrivit, och längst ner är det ett kvitto som föräldrarna skriver på att de fått lappen. Jag skickar med dem lappen hem på fredag och får tillbaka kvittot på måndag”. Börje berättar att det var mycket uppskattat med veckobreven och att en del föräldrar sparar alla ”som en dokumentation av skolgången”. Han har provat systemet med veckodagbok men tycker inte att det fungerade så bra eftersom dagböcker försvinner ”och då blir det en massa tjafs, så jag tycker att lappsystemet är mycket effektivare”. Under det här året när han inte har föräldrakontakt så blir det bara till utvecklingssamtalen har skriver en kommentar om hur det går för eleven i det ämne han undervisar i.

När Börje var klassföreståndare så använde han e-post för att kommunicera med de föräldrar som önskade det. ”Det var en pappa som bodde i Gävle och till honom skickade jag allt med mejl”. Han har också skickat med vanlig post om någon förälder har önskat det. ”Annars är min grundprincip att jag skickar hem lappar till den förälder som de bor hos mest, sen får föräldrarna lösa det själva. Visst kan jag skicka dubbla lappar men det är om föräldrarna begär det.” Börje säger att det beror väldigt mycket på vilka elever man har hur mycket kontakt man har med hemmen. ”I vanliga fall behöver man inte ha så mycket kontakt, men med vissa kan det bli väldigt intensivt. Är det inte så speciellt så har jag inte någon mer kontakt än de skriftliga meddelandena, föräldramöten och utvecklingssamtal.” När han har annan kontakt med föräldrarna så handlar det mer om pedagogiska frågor än om disciplinfrågor. ”Det händer ganska ofta att föräldrarna inte tar till sig det jag säger. Det handlar mycket om deras egen studietradition eller sociala omständigheter. Har man en förälder som tycker att skolan ’bara är skit’ så är det svårt att få dem att ta till sig information.”

Det händer inte så ofta att föräldrar hör av sig till Börje. ”De får ju så mycket information i veckobreven så de får väl veta allt de tycker de behöver veta. Även om jag bara skriver att det är OK och att allt funkar bra så är det värdefull information.” Vanligtvis så har han sällan telefonkontakt med föräldrar på kvällarna, ”men det händer ju periodvis och för vissa elever”. Börje kontaktar inte alltid föräldrarna om det skulle uppstå konflikter på skolan för han har ”en konfliktlösningsmetod som jag brukar köra. Fungerar det bra och allt är frid och fröjd och barnen är nöjda så gör jag inget mer av det”. Om konflikter upprepas så att Börje upplever det som ett problem så kallar han föräldrarna till ett möte på skolan. ”Konflikter mellan barn hör till vardagen så det kan vi lösa utan att blanda in föräldrarna”. Börje berättar att det är vanligast att det är mammorna har kontakt med men att det har förändrats så ”papporna kommer mer och mer”.

Börje använder e-post och First Class i undervisningen, till exempel till att skicka ut uppgifter eller till diskussionsforum för läsecirklar. Han säger också att skolan har en bra hemsida med mycket information som föräldrarna kan ta del av. På skolan ”har vi bra teknik som gör det enkelt att lägga upp material. Sen har vi delat upp det på ett smart sätt här, så jag kommer med idéer och sköter support och en kanslist håller ordning och lägger ut protokoll och annat. Vi har all information som föräldrarna behöver som till exempel terminstider, lovdagar, matsedel och alla blanketter som de behöver för ledighetsansökan och annat”. De informerar föräldrarna om hemsidan bland annat genom information som alla föräldrar får hem varje månad. Börje tycker det är ”väldigt viktigt med en bra hemsida. När föräldrar skall välja skola så går de in på skolornas hemsidor och tittar och då gäller det att presentera sin skola på ett attraktivt sätt. Samma är det om vi annonserar ut tjänster så går alla in och kollar vad det är för ställe innan de söker. Det är skolans fönster mot omvärlden”. Han tror

att dåliga hemsidor på skolorna i många fall beror på att man betraktar det som en datafråga och överlåter det till *"något datasnille som inte har känsla för informationshantering eller pedagogisk kontakt med föräldrar, och då blir det fel"*.

"Ibland så har jag sett en meddelandetrötthet hos föräldrarna och meddelandena hamnar direkt i pappersinsamlingen."

Kjell har arbetat som lärare i snart 30 år. Han är utbildad mellanstadielärare och arbetar med klass 4-6. För närvarande är Kjell klassföreståndare i en 5:a med 20 elever. I klassen har tre av eleverna föräldrar som är frånskilda, och sex kommer från familjer med utländsk bakgrund.

På skolan försöker man hantera kontakten med hemmen på ett likartat sätt, i alla fall på de olika stadierna. I klass 4-6 så *"skickar jag hem ett brev varannan vecka, men på lågstadiet så gör de det varje vecka. Ibland så har jag sett en meddelandetrötthet hos föräldrarna och meddelandena hamnar direkt i pappersinsamlingen."* Kjell använder sig av *"lösa lappar"* för veckobreven och upplever att det fungerar bra. *"Men, det finns några elever där man anar att de stannar kvar i ryggsäcken istället för att lämnas fram"*. Oftast så är det på måndagar som Kjell lämnar breven till eleverna, men om det gäller någon enstaka aktivitet eller händelse så skickar han meddelanden med eleverna vid behov. När det gäller de regelbundna veckobreven så använder han inget system där föräldrarna kvitterar att de fått meddelandet, utan det görs bara vid till exempel föräldramöten eller vid friluftsdagar då eleverna skall binda sig för en viss aktivitet.

Inför utvecklingssamtalen *"ringer jag till alla föräldrar för att boka en tid och då passar jag också på att få en liten pratstund"*. Utöver dessa samtal och veckobreven så har Kjell normalt inte någon mer kontakt med föräldrarna, utom i speciella fall. *"Vanligen så är det ett utvecklingssamtal per elev och termin, men det kan ibland behövas fler"*. Kjell berättar vidare att det är sällan som föräldrar ringer till honom på kvällstid, *"visst händer det men det är inte ofta"*. Han har också erbjudit föräldrarna att sjukanmäla direkt till honom istället för till skolan. *"De har fått mitt mobilnummer så det kan prata in på mobilsvaret. Jag tycker det är skönt att få höra på en gång om de är sjuka"*.

Kjell använder inte e-post i kontakten med föräldrarna, men berättar att han kommunicerar med sina egna barns lärare på det viset. *"I det här området har nog de allra flesta tillgång till dator och Internet men jag vet inte om alla kan använda e-post"*. Han använder däremot e-post privat och till kollegor och säger *"att jag jättegärna skulle skicka veckobreven med e-post eftersom jag skriver ju dem på datorn, och då skulle det vara enkelt att skicka iväg dem. Men då skulle jag vilja ha alla föräldrarnas adresser inlagda så jag själv slipper sitta och göra det. Det skulle underlätta mycket om det fanns en riktig datanörd på skolan som kunde fixa sådant och även en hemsida"*. När det gäller familjer där föräldrarna är frånskilda så lämnar Kjell rutinmässigt dubbel uppsättning av veckobreven till eleven *"och sedan är det upp till den som barnet bor hos att delge den andre. Hittills har jag inte stött på något fall där det inte fungerat, men om det skulle bli så, så skulle jag nog ringa och meddela den andra föräldern."*

Kjell upplever att det kan vara besvärligare med kontakten med familjer med utländsk bakgrund. *"Vi har haft en period nu när vi fått ta emot de som nyligen kommit till Sverige och då kan det vara problem med språket. Då är det nödvändigt med tolk. Det finns också familjer som bott här i många år där jag fortfarande behöver använda tolk."* Kjell tycker också att han ibland märker skillnad på dessa föräldrars syn på skolans och lärarens roll. *"Det märks också skillnad på varifrån i världen de kommer. Till exempel så verkar föräldrar från*

den arabiska delen anse att skolan skall ha en större fostrande och disciplinär roll än de som kommer från Sydamerika”.

Oftast så är det Kjell som tar kontakt med föräldrarna. *”Föräldrarna ringer främst om de vill ta ledigt eller för att sjukanmäla”.* Vid utvecklingssamtalen försöker Kjell få båda föräldrarna att komma, *”men vid ett tillfälle fick jag ha två separata samtal men det berodde inte på konflikt mellan föräldrarna utan på att de inte gick att få ihop med almanackan”.* I de allra flesta fall kommer båda föräldrarna men ibland kan det ju vara praktiska saker som till exempel småsyskon som gör att bara den ena kommer. Kjell tycker att elevernas föräldrar intresserar sig för sina barns skolgång, *”kanske inte så mycket för skolan som fenomen, men av hur det går för det egna barnet”.* Vid utvecklingssamtalen försöker Kjell *”vara så rak som möjligt. Jag måste ju tala om för föräldrarna hur det ligger till så att det inte kommer som en kalldusch i högre klasser. Jag försöker alltid belysa de positiva sidorna hos eleven först. Det är viktigt att vara oerhört tydlig och inte bara ta upp det negativa. Det beror också på vilket barn och vilka föräldrar det gäller, ibland måste man vara lite taktisk och linda in saker, det är så individrelaterat”.*

Vid konflikter på skolan så försöker Kjell alltid i första att lösa det med de inblandade eleverna. *”Fungerar det så att det inte är några ’hard feelings’ mellan eleverna då finns det ingen anledning att ringa föräldrarna. Sen händer det ju att jag tar upp det vid utvecklingssamtalet om jag bedömer att det är en elev som kan behöva få höra det. Är det ett återkommande beteende eller något som går överstyr för mycket så blandar vi in föräldrarna”.*

”Oftast är det när det blir trassel som man kontaktar hemmet, för så länge allt flyter på så finns det ju ingen anledning”.

Anders är ämneslärare på en 6-9-skola i Sundsvall. Han är mentor för 8 elever i klass 7. På denna skola följer mentorn samma klass under de fyra åren. Samtliga elever i mentorsgruppen kommer från ”svenska” hem, och några av dem har föräldrar som är fränskilda.

På skolan har man en gemensam policy för hur kontakten med hemmen ska hanteras. Enligt Anders försöker alla följa den, men det kan skilja på hur man kontaktar hemmet. Mentorns uppgift är att sköta kontakten med elevernas hem. Det varierar väldigt hur mycket kontakt man har med hemmet, men *”vi är skyldiga att ha minst ett utvecklingssamtal per termin, och de brukar ta mellan 45 minuter och en timme”.* *”Men sen kan det bli 1, 2, 5 eller 10 telefonsamtal beroende på vad som händer. Oftast är det när det blir trassel som man kontaktar hemmet, för så länge allt flyter på så finns det ju ingen anledning”.* Anders fortsätter, *”ibland kan det vara lite tufft att säga rakt ut till föräldrarna att deras barn har problem, men vi är ju proffs så vi ska kunna hantera det. Jag har också märkt att föräldrarna vill ha raka besked, de vill inte ha det inlindat. I de allra flesta fall ska vi höra av oss till föräldrarna om någonting händer på skolan så att de blir informerade om vad som händer. T ex om någon röker så ringer vi hem och frågar om deras barn har tillstånd att röka, men det är ju föräldrarna som bestämmer”.* Handlar det om ”småsaker” så försöker man lösa det själva på skolan.

Mentorn skall också kontrollera närvarolistorna varje morgon för att se att alla elever är på skolan. Saknas någon så skall mentorn kontakta föräldrarna. Arbetar föräldrarna *”så ringer jag dem på jobbet, för det är ju vi som har ansvar för eleverna under dagen”.* Anders säger att han inte alltid ringer till samma förälder utan försöker sprida samtalen. Om föräldrarna är

frånskilda försöker Anders hålla kontakt med båda föräldrarna. Om inte båda kommer på utvecklingssamtalen *”så ringer jag eller skickar brev så att båda föräldrarna vet hur studiesituationen är”*. Ibland kan det vara så att den ena parten, oftast pappan inte får veta lika mycket som mamman, *”men vi försöker så gott vi kan”*. Enligt Anders beror det mycket på de frånskilda föräldrarnas relation hur de informerar varandra.

”Jag skickar också en hel del lappar med eleverna, men tyvärr fungerar inte de här lappsystemen särskilt bra”. Anders använder också ofta e-post som komplement till de andra kontaktvägarna, telefon och brev. E-post använder han för att skicka allmän information, och menar att han föredrar e-post före telefonsamtal när det gäller allmänna frågor. *”Det är lika vanligt att föräldrarna tar kontakt med mig som att jag tar kontakt med dem”*, säger Anders. För tillfället så har han inga invandrarelever i sin mentorsgrupp, men säger att han inte *”upplever någon skillnad i kontakten med invandrarhem och kontakten med svenska hem. Ibland kan det visserligen vara lite språkproblem och lite omständligare att förklara saker men själva föräldrakontakten och engagemanget skiljer sig inte”*.

Anders skulle vilja att föräldrarna engagerade sig lite mer i sina barns skolgång, *”men upplägget hur jag skall jobba bestämmer jag, där är det jag som är proffs. Men gärna besök på skolan och mer kontakt med mig”*. Föräldrar med hög social status har mer synpunkter på innehåll och upplägg medan lågstatusföräldrar mer pratar om det rent praktiska, hur barnet sköter sig.

”Vi lägger ut väldigt mycket information på skolans hemsida, både rektor och vi lärare. Text PM om friluftsdagar och andra aktiviteter så alla föräldrar som har tillgång till Internet kan lätt hitta detta. Alla har inte tillgång så vi måste ha telefon och brev och lappar också. Jag själv föredrar att få mejl från föräldrar när det gäller enklare frågor istället för att de ringer hem till mig på kvällen”.

”Det är nog en majoritet mammor som jag har kontakt med, och det är nog oftast dem jag ringer om det är något. Det är inte något medvetet val utan det bara blir så, eftersom det är de som man träffat mest”

Annika har arbetat som lärare i 8 år och är ämneslärare på samma skola som Anders. För närvarande undervisar hon i årskurs 6 och 7. Hon är mentor för 10 elever i en 7:e-klass. Två av eleverna kommer från hem med frånskilda föräldrar och tre från invandrarhem.

Annika berättar att *”så länge allt flyter på så är vår kontakt med hemmen utvecklingssamtalen som är en gång varje termin. Om det händer något så är det mentorn som ringer hem till föräldrarna. De flesta lärare använder också en loggbok, eller agenda som vi kallar det, som eleven tar hem varje fredag. I den utvärderar eleven veckan som varit, jag skriver en kommentar, och eleven tar hem den till föräldrarna som signerar den”*. Annika tror inte att alla lärarna använder agendan lika flitigt och säger att det fungerar bäst i de lägre årskurserna (6-7) eftersom de eleverna är vana vid denna rutin. Eleverna i klass 8 och 9 har inte använt agendan tidigare och hon tror att det tar ett tag att arbeta in systemet.

Annika upplever inte att hon har mycket kontakt med hemmen förutom agendan. Ibland skriver föräldrar frågor eller kommentarer i den som hon besvarar. *”Det händer ju också att någon ringer ibland, men det är inte särskilt ofta”*. *”För mig har kontakten med de frånskilda föräldrarna löst sig ganska bra, för barnen turas om att bo hos mamma och pappa och då kan båda läsa i agendan. De får ju hem den varannan helg”*. Är det någon lapp som skall med hem så brukar Annika se till att båda föräldrarna får varsin. Annika har aldrig två

utvecklingssamtal om föräldrarna är frånskilda, utan i och med att hon skriver in i agendan när utvecklingssamtalet skall vara så får föräldrarna välja om de skall gå båda två eller om bara en skall göra det. Lappsystemet fungerar inte helt smärtfritt enligt Annika, utan det behövs en del tjat på eleverna och ibland även telefonsamtal till föräldrarna för att kolla att de fått informationen. *”Det är nog en majoritet mammor som jag har kontakt med, och det är nog oftast dem jag ringer om det är något. Det är inte något medvetet val utan det bara blir så, eftersom det är de som man träffat mest”*. Hon berättar också att det finns familjer där det är pappan hon har mest kontakt med, och då är det honom hon ringer. *”Även om jag inte väljer medvetet så är det nog lättare för mig som kvinna att prata med andra kvinnor. Det kan nog vara en vana för när jag själv var liten så var det ju alltid mamma som hade kontakt med skolan”*.

Annika säger att det oftast är hon som tar kontakt med föräldrarna, men att de ibland kan ringa om de undrar över något. Hennes mentorsgrupp fungerar bra så hon får inte många telefonsamtal hem på kvällarna. *”Tidigare hade jag en annan grupp där det fanns mer problem och då fick man samtal hem varenda vecka”*. Hon fortsätter, *”en del lärare tycker att de sköter sitt arbete på dagtid på arbetsplatsen och använder aldrig kvällstid för att prata med föräldrar”*. Hon försöker också sköta sitt arbete så men ibland så får hon ringa föräldrar på kvällarna ändå. Hon använder inte e-post regelmässigt, men om det är någon förälder som skriver ett mejl till henne så svarar hon givetvis. *”Jag är dålig på att använda e-post, jag har ingen rutin på det, så jag skriver hellre ett vanligt brev eller ringer. Jag kollar min e-post på jobbet någon gång i veckan, så om en förälder skickar ett mejl och vill veta något om nästa dag så får de säkert inte svar när de vill. Jag skulle vilja lära mig mer om hur jag kan använda e-post på ett smidigt sätt för det vore enkelt för att få iväg meddelande till föräldrarna”*.

Kontakten med de föräldrar som inte talar svenska är lite mer komplicerad. *”Det är svårare att kalla till möten, ibland behövs tolk, så det tar längre tid. Ibland förstår man inte riktigt varandra och systemet med agendan fungerar inte. Kontakten med dessa blir därför bara de gånger man har tillgång till en tolk”*. Annika berättar också att ibland kan det vara kulturella skillnader i t ex synen på skolan.

Annika skulle gärna se att fler föräldrar kom på besök i skolan, men tror att det är eleverna som ligger bakom att inte det förekommer oftare. Om det blir problem så kräver man ibland från skolan att föräldrar skall komma dit, men det har inte hon behövt göra än. Ofta försöker Annika lösa löpande problem själv innan hon kontaktar föräldrarna, men är det något allvarigare så *”ringer jag direkt”*. Sådana mindre problem kan hon sedan skriva om i agendan så att det kommer till föräldrarnas kännedom i efterhand. Annika berättar att det inte alltid är *”så roligt att behöva ringa föräldrarna när det är problem, så det händer nog att man ibland tänker efter om det var så farligt egentligen och sedan låter man det vara för den här gången. Man ser nog mellan fingrarna ibland och tänker att jag ringer om det händer igen”*.

”Mentorsjobbet, det är halva lärarjobbet, så mycket tid och kraft tar det och det tror jag få är medvetna om”.

Julia har jobbat som ämneslärare i 24 år. Hon är behörig för att undervisa på alla stadier i grundskolan, men för närvarande jobbar hon på högstadiet. Julia är mentor för 14 elever i en 8:a. *”En hel del”* av eleverna kommer från hem med frånskilda föräldrar, och två elever har invandrarbakgrund.

På skolan har man ingen gemensam policy för hur man skall hantera kontakten med hemmen. *”Jag försöker att ha tät kontakt med föräldrarna då det behövs. Ibland lägger man ner lite extra tid på kontakten för att få igång en elev, men det skulle man aldrig ha tid att göra med alla. Mentorsjobbet, det är halva lärarjobbet, så mycket tid och kraft tar det och det tror jag få är medvetna om”*. Hon berättar vidare att dels är det kontakten med föräldrarna, *”för jag tycker det är väldigt viktigt att föräldrarna får veta om något inte fungerar. Då vill man ju ha både ett samtal, en reaktion och en förändring. Sen skall det skrivas omdömen om alla inför utvecklingssamtal, och i och med att jag har många elever i mitt ämne så tar det tid för det gäller ju att skriva omdömen som ger något”*. Utvecklingssamtalen håller mentorn i och skall då också förmedla de omdömen som de andra lärarna skrivit.

Julia *”försöker köra så mycket som möjligt på mejlen, för ringa det hinner jag aldrig under dagen för vi lärare har inga raster på den här skolan. Mejl kan jag skriva och läsa när det passar mig bättre”*. Av alla föräldrar Julia har kontakt med är det bara en som inte har tillgång till e-post. Hon försöker *”runda av veckan med att skriva ett veckobrev, men det är inte alltid det lyckas. Jag kan till exempel skriva att det varit hög frånvaro på idrotten under veckan och sedan får föräldrarna ta upp det med sina barn. Jag frågade på föräldramötet om det var OK om jag mejlade ut frånvarorapporten för hela klassen och det var det, så sen fick de den på mejl. Den som inte har e-post får veckobrev och andra meddelanden på papper”*. Julia säger att hon vill att föräldrarna skall svara på mejlen så att hon vet att de läst det, och uteblir svar flera gånger så ringer hon. Hon läser sin e-post varje dag och försöker också att hinna med att svara samma dag.

Julia delar inte rutinmässigt ut dubbla lappar eller veckobrev till dem med frånskilda föräldrar för *”det förväntar jag mig att föräldrarna själva i så fall begär. Jag tycker att det ligger på deras ansvar att höra av sig om de vill ha information”*. Hon upplever att det är lika ofta mammorna som papporna som hon har kontakt med och *”på utvecklingssamtal och föräldramöten kommer oftast båda”*. När det uppstår en konflikt på skolan så försöker man först lösa det själva men beroende på vad det är så bestämmer Julia om hon skall kontakta föräldrarna eller inte. Upptäcker lärarna att en av eleverna röker *”så ringer vi direkt till föräldrarna eftersom det är förbjudet att röka på skolan. Sedan bokar vi en tid när föräldrarna och eleven får träffa skolsköterskan för ett samtal om rökning, men tillåter sedan föräldrarna att eleven röker så kan vi inte göra något åt det, mer än att se till att de inte gör det här”*. Om en elev kommer fem minuter för sent till en lektion så *”kan man inte ringa för då skulle jag få sitta i telefon hela dagarna”*.

På utvecklingssamtalen så *”får man ha silkesvantar ibland för det finns en del föräldrar som är väldigt stränga mot sina barn. Det kan vara svårare att prata med föräldrarna om att deras barn inte upp till målen i något ämne, än att prata om disciplinära saker för de är mycket lättare att peka på”*. Hon fortsätter: *”det finns elever i 9:an som har läs- och skrivsvårigheter där det inte har gått upp för föräldrarna, och då börjar det bli lite sent. Ibland hjälper det inte hur många gånger man talar om för föräldrarna att deras barn riskerar att inte nå upp till målen, det är först när de står där med betyget i hand på vårterminen i 9:an som det verkar gå fram”*.

Julia berättar att hon aldrig varit med om att det kommit några av *”hennes”* föräldrar på besök på skolan, *”men jag vet själv som förälder att det är inte lätt att hinna faktiskt. I och för sig tycker jag att det är viktigare att de har bra kontakt med läraren än att de kommer hit. Har de inte det så tycker jag att de måste jobba på det, för det är faktiskt deras ansvar som föräldrar”*.

Sammanfattning

- Endast en av skolorna i undersökningen har en policy för hur kontakten mellan hem och skola skall hanteras.
- Det finns inga gemensamma rutiner för hur man sköter kommunikationen med frånskilda föräldrar.
- Generellt så minskar den regelbundna kontakten mellan hem och skola ju äldre barnen blir.
- Enligt de intervjuade är det främst mammorna man har kontakt med i de lägre årskurserna, men i de högre årskurserna tar allt fler pappor del i kommunikationen.
- Stor variation mellan lärarna hur man kommunicerar med föräldrarna, både vad det gäller kommunikationssätt och frekvens.
- Generellt sett är lärarna nöjda med nuvarande kommunikation.
- Samtliga intervjuade lärare är vana att hantera e-post, men få använder det för kommunikationen med föräldrarna.
- Antalet telefonsamtal från föräldrar till lärarna på kvällstid är lågt.
- Konflikter och andra disciplinproblem försöker man lösa utan att kontakta föräldrarna utom när det gäller beteenden som läraren bedömer som allvarliga eller ofta återkommande.
- Samtliga upplever att de vid samtal med föräldrar inte alltid kan ta upp problem ”rakt ut”. I vissa fall måste de agera taktiskt eller hänsynsfullt för att inte riskera att förvärra situationen.
- Samtliga intervjuade uppger att föräldrabesök på skolan är sällsynta.
- De flesta kontakter initieras av lärarna.
- Kommunikationen med föräldrar av utländsk härkomst kan försvåras på grund av språkproblem och kulturella skillnader.
- Stor skillnad på skolornas hemsidor vad gäller innehåll, utformning och underhåll.

